

Waarom verdient Wim Hazeu de Ina Dammanprijs 2012?

Motivering bestuur Vestdijkring

Het is onjuist Hazeus biografie over Simon Vestdijk als ‘een vierde keus’ aan te merken, zoals Martin Hartkamp heeft gedaan. Weliswaar had Wim Hazeu al drie grote biografieën over Achterberg (1988), Slauerhoff (1995) en Escher (1995) geschreven toen hij aan zijn Vestdijk-biografie begon, maar zijn liefde voor Vestdijk was er al. Bovendien is Hazeu te zeer een verklaard aanhanger van de opvatting van de historicus Jan Romein, die in zijn bekende studie over *De biografie* als voorwaarde voor het schrijven van een biografie stelde dat er verwantschap moet zijn tussen de biograaf en zijn object.

De verwantschap tussen Vestdijk en Hazeu is duidelijk en bij voortdurend naar voren getreden: ze blijkt uit zijn vroege lees- en verzamelwoede van Vestdijks boeken; alle in 1ste druk uitgaven, uit zijn inzet en betrokkenheid om *De koperen tuin* als televisiedrama bij de NCRV te realiseren, uit de zorgvuldigheid waarmee Hazeu het moeilijk leesbare handschrift van Vestdijk napluist om de briefwisseling (ruim 500 brieven!) met Henriëtte van Eyk te bezorgen. Hij deed dat in de prachtige uitgave *Wij zijn van elkaar* en doet dat nog steeds in de *Vestdijkkroniek*, zoveel jaar na het afronden van zijn biografie zelf. Een biografie, laat dat nog eens hardop gezegd worden, die aanvankelijk niet bedoeld was als dissertatie, maar gaandeweg door omstanders als ‘heel erg goed’ werd beoordeeld waardoor Hazeu benaderd werd door de universiteit Groningen met het verzoek er op te gaan promoveren. De promotor Gillis J. Dorlijn sprak er terecht zijn lof over uit: ‘Het is een werk dat, zonder geleerdheid en geleerde krampachtigheid, van wetenschappelijk niveau is.’

Voor Hazeu betekent biografisch onderzoek en een levensbeschrijving maken ‘het verslag van een persoonlijk avontuur’. In een van zijn vele voordrachten heeft hij ter illustratie hiervan een prachtige vergelijking gemaakt tussen een biograaf en een beeldhouwer: ‘Beiden zijn natuurlijk geïnspireerd, beiden nieuwsgierig naar wat in een beeld verborgen is’. Kenmerkend voor Hazeus biografisch onderzoek is voorts dat hij zich tegen het psychologiseren keert in de biografie. De biograaf als psycholoog loopt het gevaar het levensverhaal ondergeschikt te maken aan zijn interpretatie. Hazeu mijdt ‘psychologisch reductionisme’. Ondertussen slaagt hij als biograaf van Vestdijk er wel in enkele clichébeelden over Vestdijk in zijn biografie op te ruimen: Vestdijk was niet de kluzenaar waarvoor hij steeds gehouden werd; werd meer beïnvloed door Kafka en Dostojewski dan door Joyce en Proust, schreef in zijn latere jaren weliswaar minder autobiografisch, maar kwalitatief niet minder, wel onbevanger vanuit een verhaalbare intrige. Op diverse punten dus een polemische biografie en die polemie is er ook gekomen. Een polemie die Hazeu geenszins geschuwd heeft, want hij staat voor wat hij geschreven heeft. Natuurlijk, ook zijn Vestdijkbiografie is, evenals de andere biografieën die hij schreef, ‘een biografie’. Hazeu zal nooit beweren dat hij ‘de biografie’ van wie dan ook zal schrijven. Veelzeggend in dit verband is hier de keuze van Vestdijks dichtregel als motto boven zijn biografie: ‘En woord is werk, en kent geen avondvreê.’

Hierbij is te bedenken dat Wim Hazeu dit allemaal gedaan heeft te midden van al zijn andere activiteiten, echt te veel om op te noemen. De biograaf, bezorger, causeur, interviewer, uitgever, programmamaker moet niet alleen over een tomeloze energie, maar ook over een weldadig organisatievermogen beschikken.

Een inkijkje in zijn systematiek van werken werd getoond in *Nieuwsuur* van 11 oktober 2012, de dag waarop Hazeu zijn vijfde grote biografie presenteerde over Marten Toonder. De televisiecamera volgde Wim Hazeu in zijn werkkamer. En de biograaf liet ons de vier tafels zien waaraan hij werkt. Aan tafel 1 maakt hij aantekeningen in schriften, aan tafel 2 worden op de elektrische schrijfmachine 'vondsten' uitgewerkt, aan de derde tafel worden op de computer de zaken op thema geordend en aan de laatste grote tafel vindt het eigenlijke schrijfwerk plaats. Een uitgekende systematiek, daar hebben Vestdijk, de Vestdijkring, de lezers en zijn toehoorders van geprofiteerd; hopelijk gebeurt dat nog een lange tijd.

Het bestuur van de Vestdijkring wil met de toekenning van de zevende Ina Dammanprijs Wim Hazeu eren voor al het biografisch onderzoek naar Simon Vestdijk en zijn grote inzet om het leven en werk van deze grote Nederlandse auteur onder de aandacht te brengen van een groot lezerspubliek.

Hans van Velzen, voorzitter Vestdijkring

Kees Meekel, secretaris Vestdijkring

Wilbert van Walstijn, bestuurslid Vestdijkring